
ZBORNİK ZA ZGODOVINO NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE

ZVEZEK 17

SLOVENSKA MATICA
2023

ANA JENKO ŠTĚRBA-BÖHM, PRVA SLOVENSKA DOKTORICA NARAVOSLOVNIH ZNANOSTI

Aleš Iglič, Iztok Petrič

POVZETEK

V prispevku razkrivamo družinsko ozadje in življenjsko pot rojene Ljubljančanke Ane Jenko Štěrba-Böhm, prve Slovenke z znanstvenim doktoratom s področja naravoslovja, ki je doktorirala leta 1911 z delom s področja kemije na Filozofski fakulteti Češke Karl-Ferdinandove univerze v Pragi, kjer je opravila tudi glavni doktorski rigoroz iz kemije in fizike.

DRUŽINSKO OZADJE

Po materini strani Ana Jenko Štěrba-Böhm izhaja iz družine Lenče (Lentsche, Lenzhe), ki je imela od prve tretjine 18. stoletja v lasti veliko posestvo na Lavrici. Že prvi Lenče na Lavrici Franc Adam Lenče (1693–1763), praprapraded Ane Jenko Štěrba-Böhm, je bil upravičen do naziva *dominus* (gospod). Po vsej verjetnosti je ravno naziv »gospod« dal tudi hišno ime Lenčetovemu posestvu na Lavrici, torej Pri Gospodcu. Pred Lenčeti je na posestvu na Lavrici gospodaril Karl Henrik Paumgartner baron Hohen-Schwangau in Erbach, vojni komisar na Kranjskem (Štuhec 2009), ki je umrl leta 1725. Posestvo je bilo pod tako imenovanim kupnim pravom, torej v dedni posesti Lenčetovih. Vsi Lenčeti z Lavrice so bili dobri gospodarji, ki so se ukvarjali tudi s trgovino na velike razdalje, v Ljubljani so imeli več gostinskih lokalov in tudi dva hotela.

Eden izmed najuspešnejših gospodarstvenikov iz lavriške družine Lenče je bil pravnik Franca Adama Lenčeta, posestnik, prevoznik ter vinski in lesni

Slika 1: Andrej Lenče mlajši (1791–1865), praded Ane Jenko Štěrba-Böhm, bidermajerski portret Mihaela Stroja (1803–1871) iz leta 1862. Po drugi vojni je sliko v Združene države Amerike odnesel njen zadnji lastnik, prapravnuk Andreja Lenčeta mlajšega, zdravnik in znanstvenik dr. Uroš Roessmann, in jo leta 2008 podaril Narodni galeriji v Ljubljani (arhiv Narodne galerije Slovenije).

trgovec, tudi lokalni politik Andrej Lenče mlajši (slika 1). Leta 1808 se je v Šentvidu nad Ljubljano poročil z Marijo Šušteršič, hčerko posestnika in gostilničarja znane gostilne Pri slepem Janezu, ki je bila ob Celovski cesti v današnjih Dravljah. Zgradbe Lenčetovega posestva so bile tik ob nekdanji Poštni cesti, sedanji Dolenjski cesti. Ob veliki meščanski hiši so stali gostilniški paviljon, velik hlev in stara oziroma prvotna hiša, na drugi strani ceste pa je bila velika vinska klet. Vse te stavbe so vrisane v franciscejskem katastru. Na koncu hiše, v isti osi kakor velika meščanska hiša, je stala Lenčetova gostilna, ki je bila zgrajena kot paviljon (slika 2).

Andrej Lenče mlajši se je tako kot njegov oče ukvarjal s trgovino, ki je že pod očetom prestopila meje slovenskih dežel. Ali je bila njena osnovna dejavnost vino, ne moremo zagotovo potrditi, je pa leta 1827, ko se je Andrejeva najstarejša hči Marija Lenče poročila z Jožefom Škoficem, v poročni knjigi župnije Ljubljana – Rudnik kot

poklic nevestinega očeta naveden *Weinhändler* (trgovec z vinom), kot ženinov poklic pa *Reallitetsbesitzer* (nepremičninski posestnik). Jožef Škofic iz Mengša je bil gostilničar, lastnik dveh posestev, mlina, žage in kamnoloma ter poslovni partner Andreja Lenčeta mlajšega (Kotnik 2014; Stražar 1993). Med potomce Marije Lenče (rojene leta 1809) in Jožefa Škofica spadata med drugimi znani slovenski kemik in rektor Univerze v Ljubljani dr. Miha Tišler pa tudi prvi avtor tega prispevka Aleš Iglič.

Najstarejši Andrejev sin, ki je dočakal odraslo dobo, je bil Janez Nepomuk Lenče (rojen leta 1816). Opravljal je službo računskega svetnika v Celovcu, kjer se je poročil z Marijo von Tschabuschnigg. Najbolj znan predstavnik družine slovenskega izvora Tschabuschnigg je bil pravnik in pisatelj, vitez Adolf von Tschabuschnigg, ki je bil tudi minister za pravosodje v avstrijski vladi grofa Potočkega, v mlajših letih pa sodnik v Trstu. Družina vitezov Tschabuschniggov izhaja iz sedanje avstrijske Koroške, kjer so se Tschabuschniggi (Čabušniki) v 17. in 18. stoletju ukvarjali s trgovino z železom in jeklom med Benetkami in avstrijskimi deželami. Janez Nepomuk Lenče in Marija von Tschabuschnigg sta imela štiri

otroke. Med njimi sina Albina Leopolda Lentscheta (rojenga leta 1870) najdemo v zapisih kot dijaka Državne gimnazije v Celovcu. Po drugi svetovni vojni je umrl na Dunaju in je pokopan na osrednjem dunajskem pokopališču v grobnici družine Tschabuschnigg-Lentsche. Hči Janeza in Marije Lenče Marija Terezija Rozalija se je leta 1883 poročila s Theodorjem Luckmannom iz znane družine kranjskih industrialcev (soustanoviteljev Kranjske industrijske družbe) in veletrgovcev, ki izhaja iz Kroke, kjer se je prvi znani Luckmann (Lukman) ukvarjal z žebjarstvom.

Slika 2: Družinska hiša in gostilna (pritlično poslopje pred hišo v osi hiše) Lenčevovih na Lavrici (arhiv družine Roessmann). Na drugi strani ceste je stala velika vinska klet. V gostilni so se shajali znani slovenski kulturniki, na primer Fran Levstik in dr. Ivan Lah (Jutro 1938; Andonov-Poljanski 1978).

V nadaljevanju se bomo omejili na potomce Andrejevega sina Mihaela Lenčeta (slika 3) in njegove soproge Anne Marie Hiebl (slika 4) z Bavarske, ki sta bila ded in babica Ane Jenko Štěrba-Böhm. Med drugim sta posedovala tudi znamenito ljubljansko gostilno Pri belem volku, ki je bila na Wolfovi ulici 4. V njej so se radi zadrževali slovenski literati, tudi pesnik France Prešeren.

Za tiste čase je razburljiva zgodba njune najstarejše hčerke Amalije Lenče (1848–1924), tete Ane Jenko Štěrba-Böhm, ki se je poročila z Leopoldom Globočnikom (1833–1915), fužinarjem in veleposestnikom iz Železnikov (Globočnik, Dolenc 1999). Amalija Lenče Globočnik si je namreč že kmalu po dveh rojenih otrocih omislila ljubimca, s katerim je noseča pobegnila na Dunaj. Ljubimec jo je na Dunaju zapustil, tako da je bila potem finančno odvisna od moža Leopolda, ki jo je denarno podpiral do konca življenja, da je lahko spodobno živela (Pavšič 2007). Iz družine Globočnik je Slovencem najbolj poznan Leopoldov bratranec Anton

Slika 3: Mihael Lenče (1818–1880), stari oče Ane Jenko Štěrba-Böhm (arhiv družine Roessmann).

gije na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, ki je bil vnuk starejšega Mihaelovega sina, gospodarstvenika Mihaela Lenčeta mlajšega (1852–1888) in njegove soproge Elizabete (Elise) von Schlembach, in pa zdravnika dr. Uroša Roessmanna (1925–2018), ki je v ZDA postal velik strokovnjak na področju nevropatologije. Prav on je leta 2008 Narodni galeriji v Ljubljani podaril Strojev portret Andreja Lenčeta mlajšega (slika 1) in vsem znani Langusov portret *Matije Čopa*. Slednji je prišel v Lenčetovo družino prek Andreja Lenčeta mlajšega, ki je poslovno so-

Slika 4: Anna Maria Lenče (1825–1882) iz Bavarske, rojena Hiebl, babica Ane Jenko Štěrba-Böhm (arhiv družine Roessmann).

Globočnik pl. Sorodolski, ki je leta 1853 s Petrom Kozlerjem (tudi Koslerjem) na podlagi takratnega kranjskega deželnega grba določil belo-modro-rdečo slovensko zastavo in sodeloval tudi pri pisanju slovenskega narodnega programa, ustanavljanju društva Slovenija ter razpravah o pravicah narodov na shodu avstrijskih Slovanov v Pragi konec maja 1848.

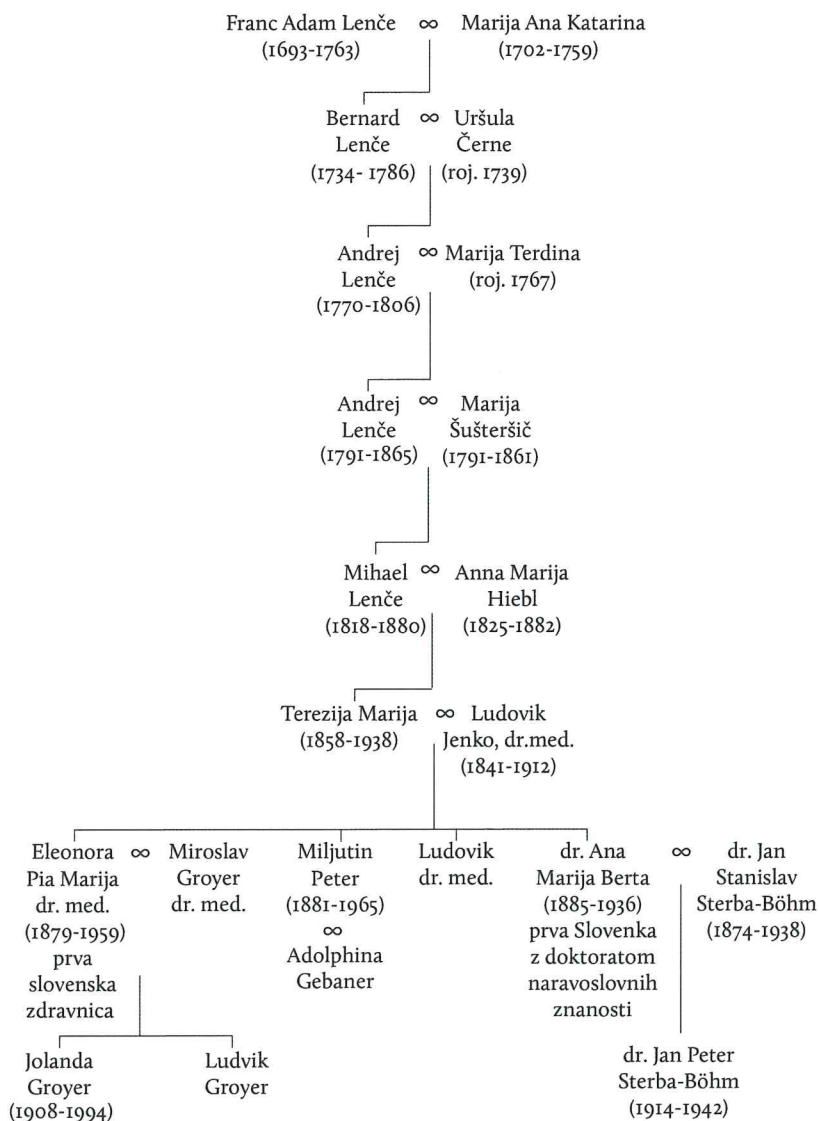
Mlajši sin Mihaela Lenčeta (1818–1880) Josip Johan Lenče (1865–1920), stric Ane Jenko Štěrba-Böhm, je bil uspešen ljubljanski gospodarstvenik, bančnik in mecen. Omenimo še dva Mihaelova pravnuka, zdravnika dr. Petra Lenčeta (1910–1999), prvega profesorja farmakologije in eksperimentalne toksikologije na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, ki je bil vnuk starejšega Mihaelovega sina, gospodarstvenika Mihaela Lenčeta mlajšega (1852–1888) in njegove soproge Elizabete (Elise) von Schlembach, in pa zdravnika dr. Uroša Roessmanna (1925–2018), ki je v ZDA postal velik strokovnjak na področju nevropatologije. Prav on je leta 2008 Narodni galeriji v Ljubljani podaril Strojev portret Andreja Lenčeta mlajšega (slika 1) in vsem znani Langusov portret *Matije Čopa*. Slednji je prišel v Lenčetovo družino prek Andreja Lenčeta mlajšega, ki je poslovno sodeloval s Fidelisom Terpincom (1799–1875), znanim industrialcem, rodoljubom in mecenom s Fužinskega gradu (Andrejka 1934), ki je bil tudi lastnik Loškega gradu in kamniškega gradu Zaprice. Portret Matije Čopa je bil naročilo Fidelisa Terpinca. Nazadnje sta bila njegova lastnika Andrejeva prapravnika, brata Matej in Uroš Roessmann.

Lenčetovo posestvo na Lavrici je podedoval Anin stric Karel Johan Lenče (1863–1909), ki si je nevesto Elizabeto Arrocker našel v Klosterneuburgu blizu Dunaja, kjer se je šolal v starodavni opatijski vinski šoli. Lenčetovi so trgovali z vinom vse do Bavarske in nekateri so si ob trgovskih poteh po tujini ali na šolanju v tujini našli tudi neveste. Pod vodstvom zakonskega para Karla Johana in njegove soproge Elizabete (Betty) (slika 5) je

pri Lenčetrovih na Lavrici začelo nastajati pravo letovišče, ki je poleg gostinske ponudbe imelo tudi kopališče. Razvoj kraja je dodatno spodbudilo odprtje železniške povezave proti Novemu mestu leta 1893, do Gospodčevih na Lavrici pa je iz središča Ljubljane ob koncu tedna vozil tudi omnibus. Lenčetrovi so bili sicer na višku svojega gospodarskega razcveta v Ljubljani lastniki vsaj še osmih objektov različne namembnosti, med njimi več gostiln (Petrič, Igljič 2021), tudi že omenjene Pri belem volku na Wolfovi ulici. Njihova druga gostilna, Pri Lozarju, je bila na naslovu Rožna ulica 15 pri cerkvi svetega Jakoba. Lenčeti so bili nekaj časa tudi najemniki Virantove hiše, velikega objekta ob Gruberjevi palači, kjer so imeli hotel Pri Zvezdogledu (*Zum Sternwarte*). Že Andrej Lenče mlajši (1791–1865) je začel povečevati tudi zemljiško posest, sprva s kupovanjem zemljišč na Ljubljanskem barju, nato pa zlasti gozdnih parcel v bližnji in širši okolici Lavrice.

Slika 5: Karl Johan Lenče starejši (1863–1909) in žena Elizabeta Arrocker (1860–1919) iz Klosterneuburga pri Dunaju, stric in teta Ane Jenko Štěrba-Böhm, sta gospodarila na matičnem Lenčetrovem posestvu na Lavrici (arhiv družine Roessmann). Na desni je fotografija njenega sina Karla Janeza Lenčeta mlajšega (1885–1921), bratranca Ane Jenko Štěrba-Böhm, in njegove žene Ivanke, rojene Kobi, iz znane družine trgovcev, industrialcev in gostilničarjev. Bila sta zadnja iz lavriške veje Lenčetrov (arhiv družine Roessmann).

Slika 6: Predniki Ane Jenko Šterba-Böhm iz družine Lenč (Nadžkofijski arhiv v Ljubljani).

STARŠI ANE JENKO ŠTĚRBA-BÖHM

Terezija Marija Lenč (slika 7), mati Ane Jenko Šterba-Böhm, se je rodila na Lavrici v zakonu že omenjenih Mihaela Lenčeta (1818–1880) in Anne Marie Hiebl (1825–1882). O njenem otroštvu ne vemo prav veliko. Izhodišče nam je lahko to, da je bila njena mati Nemka, torej je otroke verjetno vzgajala bolj na trdo, vendar

pa ni nepomembna pripomba, ki jo je neznan pisec zapisal v nekrolog ob Terezijini smrti, da je njena mati »[...] priporočila svojim otrokom, naj ljubijo svojo domovino, kakor ona ljubi svojo [...]« (Jutro 1938). Torej jih je po nemško vzgajala za trdne Slovence in Slovenke. Terezija Marija, pozneje se je včasih podpisovala tudi kot Terezina, se je najprej izobraževala pri ljubljanskih uršulinkah, potem pa na ženskem inštitutu v Münchnu (Andonov-Poljanski 1978), kamor jo je poslala mati, ki je bila doma na Bavarskem. Na poti v München, pa tudi na drugih potovanjih po Evropi je spoznavala številna mesta, kot so Celovec, Dunaj, Salzburg, Innsbruck, Cetinje, Praga, Varšava, Moskva, Sankt Peterburg, Dresden, italijanska mesta in mnogo drugih (Andonov-Poljanski 1978). Tako lahko rečemo, da je bila Terezija Marija Lenče izobražena in razgledana. Bila je vedoželjna oseba, ki je aktivno govorila nemško in rusko, pogovorno pa je obvladala tudi razne balkanske jezike. Ruskega jezika se je učila v Moskvi (Vavtar, Petrič 2013).

Drugačen pogled na domovino in svet je dobila v domačem okolju na Lavrici (slika 2), kjer je bila središče takratnega kulturnega in političnega dogajanja Lenčetova gostilna Pri Gospodcu. Mlada Terezija je pogosto prisluhnila pogovorom mož v očetovi gostilni, ki so bili zagotovo vsestransko naravnani. Zavedajmo se, da je bila druga polovica 19. stoletja čas, ko smo se Slovenci oblikovali kot sodoben narod, ko smo se začeli povezovati z ostalimi Slovani in v njih, zlasti Rusih in Čehih, videli narode, na katere se lahko naslonimo pri svojih narodnozavednih težnjah. V Lenčetovo gostilno na Lavrici so zahajali številni slovensko usmerjeni intelektualci, med njimi Fran Levstik, Josip Jurčič, Valentin Zarnik in Ivan Lah. Slednji je s seboj večkrat pripeljal dr. Ludvika Jenka, očesnega in nosnega zdravnika iz Ljubljane, ki je bil znan panslavist pa tudi rusofil. Če si ga bo slovensko zdravstvo zapomnilo po tem, da je iz Gradca v Ljubljano pripeljal dr. Eda Šlajmerja, ki je postavil temelje slovenske sodobne kirurgije (o tem je drugega avtorja tega sestavka informirala dr. Ana Benedetič, ki je osebno poznala tako dr. Eleonoro Jenko Groyer, hčerko Terezije Jenko, kot Jolando Groyer, njeno vnukinjo), si ga bo zgodovina kot humanistična veda zapomnila zlasti po tem, s kakšno veliko ljubeznijo je zainteresirano javnost učil ruščine. Ludvik, tudi Ljudevit Jenko (slika 7), sin Mihaela Jenka, ki je bil poklicu krošnjar, je v Ljubljani končal gimnazijo. Na dunajsko univerzo se je vpisal v zimskem semestru študijskega leta 1862/1863, kjer je bil na Medicinski fakulteti v doktorja medicine promoviran leta 1869 (Cindrič 2009). Leta 1864 ga najdemo na seznamu Knafljevih štipendistov. V mladih letih je bil Ludvik Jenko zdravnik v Carigradu.

Čeprav je bil dr. Ludvik Jenko 17 let starejši od Terezije, se je ta nesmrtno zaljubila vanj. Verjetno bolj v njegovo razgledanost in jasno misel kot pa v njegovo podobo (slika 7). Poročila sta se junija 1878. V časopisu *Slovenski narod* (1878) so o tem zapisali: »Včeraj, t. j. v torek 25. junija, se je poročil g. dr. Ljudovik Jenko, praktični zdravnik v Ljubljani, z gospodično Terezijo Lenče, hčerjo velikega

posestnika in vinskega trgovca Mihael Lenčeta v Lavrici pod Ljubljano.« Živela sta v Ljubljani na Jurčičevem trgu 3, torej na elitni lokaciji v središču mesta, ob Šušarskem mostu in Zlati ladjici. Očitno sta se dobro ujela tudi v zdravniški ordinaciji na Mestnem trgu 21 v Ljubljani. Tako so leta 1930 v ženski reviji *Žena in dom* zapisali: »Neumornemu zdravniku je asistirala nadvse prijazna gospa Terezina, ki je zlasti otročičke tolažila pred bradatim gospodom z raznimi medicinskimi preparati. [...]« Iz takratnega dnevnega časopisja je moč prebrati, da je dr. Jenko zdravil mnogo revežev in ni zavrnil nikogar, ki se je bolan zatekel k njemu.

Slika 7: Fotografiji Terezije Jenko (1858–1938), rojene Lenče, in njenega soproga, zdravnika dr. Ludvika Jenka starejšega (1841–1912). Dom Jenkovič na Jurčičevem trgu 3 v Ljubljani je bil ljubljansko središče panslavizma ter navdušenja nad ruskim jezikom in kulturo. Fotografiji sta iz leta 1903 (osebni arhiv Jolande Groyer).

Terezija Jenko je bila izvrstna altistka (Izvestje Glasbene matice ... 1898). Ljubezen do glasbe in petja je verjetno gojila že v svoji družini na Lavrici. V časopisih tedanjega časa lahko večkrat preberemo, kako je ob nedeljah na vrtu Lenčetove gostilne na Lavrici igrala godba. Kdaj točno je Terezija vstopila v zbor Glasbene matice, ne vemo, verjetno pa je pela vse od leta 1891, ko je bil ustanovljen ženski zbor Glasbene Matice. Njegova prva predsednica je bila Franja Gregorič, leta 1895 pa jo je kot predsednica zamenjala Terezija Jenko. To je bilo ravno leto velikega ljubljanskega potresa, ki je poškodoval veliko hiš v mestu in zaradi katerega je marsikateri Ljubljančan ostal brez strehe nad glavo. Na potrebe prebivalcev Ljubljane so se solidarno odzvali meščani Dunaja, ki so obilno darovali za prizadete. To

se je Terezije Jenko močno dotaknilo, verjetno še zlasti zato, ker se je tudi sama aktivno vključila v pomoč najbolj prizadetim. Na Glincah nad Ljubljano, kjer so bile postavljene barake za ljubljanske meščane, ki so ostali brez domov, in javna kuhinja, za katero je hrano pošiljalo mesto Dunaj, je Terezija dnevno pomagala z razdeljevanjem hrane in drugih potrebščin. Ob tem je doživljala vso bedo tistih, ki jih je potres najbolj prizadel (Franjevič 1938). Ker je čutila nekakšno dolžnost do Dunaja, je Terezija dala pobudo (Izvestje Glasbene matice ... 1898), da bi se Ljubljancani Dunajčanom zahvalili za dobrotljivost z zahvalnim koncertom Glasbene matice, kar je predlagala njenemu vodstvu in zborovodji Mateju Hubadu.

Odbor Glasbene matice je nemudoma podprl idejo in se odločil, da bi na Dunaju izvedli dva dobrodelna koncerta, katerih zbrana sredstva bodo darovali mestu v zahvalo za pomoč po velikonočnem potresu. Povezali so se s Slovenci, ki so živeli na Dunaju, da so pomagali pri dogovarjanju za izvedbo dveh koncertov marca leta 1896. Koncerta sta bila zelo odmevna. Mešani pevski zbor Glasbene Matice je nastopil s c.-kr. dvornim opernim orkestrom v veliki koncertni dvorani stavbe dunajskega društva *Musikverein* (Izvestje Glasbene matice ... 1898). Filharmoniki dunajske opere so sprva vihali nos, da jim bo dirigiral dirigent iz Ljubljane in da bodo spremljali neki provincialni zbor. Vendar so bile njihove misli na moč prenačljene. Posebej za drugi koncert Glasbene matice je na Dunaj prišel dirigirat slavni češki skladatelj Antonín Dvořák (1841–1904), saj so pevci izvedli tudi njegovo delo *Mrtvaški ženin* (op. 69) (Izvestje Glasbene matice ... 1898). Odmeven je bil že prvi koncert pod vodstvom Mateja Hubada (1866–1937), drugi pod Dvořákovim vodstvom je bil zato še bolje obiskan. Nastop Glasbene matice moramo videti v širšem kontekstu. Bilo je namreč prvič, da so slovenski glasbeniki nastopili na Dunaju.

Kot komunikativna gospa je Terezija Jenko prihajala v stik tudi s tujimi znanstveniki, ki so obiskovali slovenske dežele. Leta 1895 je opravila študijsko potovanje v Črno goro, leta 1903 v Makedonijo in Bolgarijo ter leta 1902 v Rusijo. Leta 1901 sta se ji na Bledu, kjer sta Jenkova imela vilo (Benedik 1984), pridružila Aleksej in Vera Haruzin, brat in sestra, oba ruska etnologa in antropologa, ki sta med drugim preučevala navade in običaje Slovencev. Aleksej je na primer napisal tudi knjigo *Bivališče Slovenca na Gorenjskem*, ki je v Sankt Peterburgu izšla leta 1903. No, obiske sta Jenkova vrnila in leta 1902 odpotovala v Rusijo, kjer sta nekaj časa preživela na domu Haruzinovih. Kasneje je Terezijo Jenko na Bledu obiskal tudi svetovno znani elektrotehnik in fizik Mihajlo Pupin.

Leta 1913 je Kranjsko obiskala ruska folkloristka Jevgenija Eduardovna Linjova (1854–1919), ki je bila priznana raziskovalka ljudske glasbe tistega časa in pionirka fonografiranja v etnomuzikologiji. Na Bled je prišla kot spremljevalka moža, ki je bil tja napoten zaradi zdravstvenih težav. Sicer ni imela namena

snemati, je pa kljub temu za vsak primer s seboj vzela fonograf. Še preden se je odpravila na pot, se je pozanimala, kako je z ljudsko glasbo na Slovenskem. Svetovali so ji, naj se pri iskanju stikov na Bledu obrne na Terezijo Jenko kot ljubiteljico ruskega jezika in znano panslavistko. To je tudi storila in ta je skupaj s hčerko Ano Jenko, pozneje poročeno Štěrba-Böhm, v znatni meri pripomogla, da je Linjova prišla v stik s pravimi ljudmi, to je z ljudskimi pevci. Dejstvo je, da je takratna avstrijska oblast zaradi bojazni pred prevelikim povezovanjem Slovencev z Rusi in drugimi Slovani precej budno spremljala, kaj se dogaja, in bila posebej pozorna na kakršno koli čezmerno vzbujanje narodnih čustev in izkazovanje narodne pripadnosti. Terezija je Linjovo najprej napotila v župnišče, saj je menila, da si bo z župnikovo in kaplanovo podporo pridobila tudi zaupanje ljudi. Linjova je najprej posnela petje delavcev z železnice, nato pa se je vest o snemanju ljudskega petja hitro razširila in ponudili so se številni posamezniki, ki so ji želeli zapeti. Obiskala je Brezje, kjer ji je dekliški zbor zapel deset cerkvenih pesmi. Snemala je tudi v Beli krajini. Njeni posnetki s slovenskimi pesmimi so shranjeni v Moskvi, ZRC SAZU pa je uspel pridobiti nekaj tistih, kjer je pri snemanju posredovala Terezija Jenko.

Z možem, zdravnikom dr. Ludvikom Jenkom, se je Terezija Lenče Jenko zavzemala za panslavizem – slovansko vzajemnost. Ustanavljala sta ruske krožke, potovala po Balkanu in Slovence seznanjala s kulturo drugih slovanskih narodov. Gostila sta priznane ruske znanstvenike, ki so se zanimali za slovensko kulturo. Terezija je skrbela za ruske emigrante, ustanovila Rusko matico v Ljubljani, predsedovala Ruskemu rdečemu križu in bila zagnana humanitarna delavka. Za karitativno delo jo je kar dvakrat odlikoval jugoslovanski kralj, tudi z redom svetega Save III. stopnje. Odlikovana je bila tudi z redom Ruskega rdečega križa ter z ruskim redom svetega Stanislava.

Kot panslavista in rusofila sta Terezija Lenče Jenko in Ludvik Jenko po ruski navadi začela pisati tudi srednje ime po očetu. Postala sta Terezina Mihajlovna Jenko in Ljudevit Mihajlovič Jenko. V zapisu ob smrti Ludvika Jenka v *Ljubljanskem zvonu* iz leta 1912 lahko preberemo, da je bil dr. Jenko iskren rodoljub, ki je ves svoj prosti čas posvetil ideji kulturnega zблиževanja z ruskim narodom. Da bi širil znanje ruskega jezika med Slovenci, je s soprogo leta 1900 ustanovil »ruski kružek« v Ljubljani (Franjevič 1938), kjer je dosegel lepe uspehe. Literarno pa je zelo malo deloval; bil je sotrudnik Podgornikovemu *Slovanskem svetu*, za katerega je poslovenil A. I. Eljsinovo *Rusko pravopisanje za učče se*, ki je leta 1892 izšlo v Trstu. Zaradi privzetega srednjega imena Mihajlovna (njeno krstno ime je bilo sicer Terezija Marija) po očetu Mihaelu Lenčetu (1818–1880) so Terezijo Jenko nekateri slovenski zgodovinarji razglasili celo za Rusinjo (Gantar Godina 2009). Tudi po smrti njenega soproga Ludvika Jenka leta 1912 (slika 8) je bil na domu Terezije Jenko sedež ruske knjižnice, Ruske Matice in ruskega Rdečega križa (Jutro 1938).

Globoko potrim srcem javljamo vsem ostalim sorodnikom, prijateljem in znanecem pretužno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi v boljšo večnost našega predobrega, iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, očeta, tasta, svaka, gospoda

med. dr. Ludovika Jenko

zdravnika

Ki je danes, ob pol 12. uri dopoldne po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče izdihnil svojo blago dušo.

Zemski ostanki preblagega rajnika se bodo v sredo, dne 7. t. m. ob pol 4. uri popoldne v hiši žalosti Jurčičev trg št. 3. slovesno blagoslovili in nato propeljali na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. zadušne maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Ljubljana, dne 5. februarja 1912.

Terezina Jenko
soproga,

Med. dr. Ludovik Jenko
zdravnik

Miljutin Jenko
montan. inženier

Dr. Eleonora Groyer-Jenko
zdravnica

Dr. Anica Jenko

sinova.

Jolanda in Ludovik
vnuka.

hčeri.

Dr. Miroslav Groyer
zdravnik, zet.

Slika 8: Osmrtnica Lud(ov)ika Jenka, soproga Terezine Lenče Jenko leta 1912 v časopisu *Slovenec* (Slovenec 1912). Podpisani so vsi njihovi štiri otroci: Lud(ov)ik Jenko, Miljutin Jenko, Eleonora Jenko Groyer in Anica (Ana) Jenko, pozneje poročena z Janom (Johannom) Štěrba-Böhmmom, profesorjem farmacije in kemije na Karlovi univerzi v Pragi.

Terezija je na svojih potovanjih po Balkanu pred prvo svetovno vojno z objavami v časopisih in na predavanjih Slovencev širila obzorja o kulturi ostalih slovanskih narodov (Vavtar, Petrič 2013). Bila je zaslužna za prve stike med Slovenci in Makedonci, o čemer je makedonski zgodovinar Andonov napisal zajetno monografijo (Andonov-Poljanski 1978). Njeni zapiski s potovanja po Črni gori so eden od virov, ki jih Črnogorci uporabljajo pri raziskovanju svoje nacionalne zgodovine. S Črnogorci se je prvič srečala jeseni leta 1895, ko sta s hčerko obiskali Črno goro. Spomine s potovanja je objavila v obliki podlistka v *Slovenskem narodu*, leto zatem pa še v črnogorski literarni reviji *Luča*. Terezijina starejša hčerka Eleonora je obiskovala Dekliški zavod carice Marije, ki je pod pokroviteljstvom ruskega carja in njegove žene od leta 1869 deloval v Cetinju. Dekliški zavod carice Marije je bila elitna srednja šola, ki je vzgajala dekleta iz plemiških in premožnejših meščanskih družin. Pouk je potekal izključno v ruščini in francoščini. Ob vstopu v šolo so bila dekleta stara od 9 do 12 let, pogoj za sprejem pa je bil vsaj pogovorno znanje ruskega jezika. S spričevalom dekliškega zavoda so imele vstop na vse svetovne univerze in kar nekaj jih je odšlo študirat na katero izmed evropskih univerz. Tako je tudi Terezijina hči Eleonora Jenko (pozneje poročena Groyer), sestra Ane Jenko Štěrba-Böhmm, šolanje nadaljevala na ženski Medicinski fakulteti v Sankt Peterburgu v Rusiji.

Naj zaključimo zgodbo o Tereziji Jenko s spominskim zapisom Frana Franjeviča G.[ovekarja]: »Da, res, tudi gospa Terezina je bila samosvoja, originalna, na videz in včasih po govorici romantična, v resnici pa prav realna in praktična, na premnoge strani izredno koristna žena. O tem bi mogli marsikaj povedati naši pisatelji, umetniki, zlasti pa dijaki. Gospodčeva je bila res gosposka! Bila je globokomiselná in pesniško razpoložena Slovenka, ki ni trčila časa s plitkostmi in ničemurnostmi. In silno je ljubila naravo in v cvetlicah je nahajala prav posebno radost« (Franjevič G. 1938).

Tereziji Lenče Jenko in zdravniku Ludviku Jenku so se v zakonu rodili štiri otroci, hčeri Eleonora in Ana ter sinova Ludvik in Miljutin. Starša sta poskrbela za njihovo dobro izobrazbo: Eleonora (1879–1959) je postala prva slovenska zdravnica, Ana pa prva Slovenka z doktorskim nazivom s področja kemije in verjetno z naravoslovja nasploh. Sin Ludvik je postal zdravnik, ki je živel in deloval najprej v Ajdovščini in Laškem, nato pa v Šibeniku, kjer je tudi umrl in bil tam pokopan. Sin Miljutin je postal inženir montanistike, živel in delal je na Dunaju ter v Pragi, kjer je pokopan skupaj s sestro Ano in nečakom Janom (Petrič, Igljč 2021).

DR. ANA JENKO ŠTĚRBA-BÖHM

Zdi se, da je življenjsko pot Ane (Anice) Jenko (slika 9) pa tudi njene sestre Eleonore Jenko Groyer v veliki meri začrtala njuna mati Terezija. Hčerká Terezije

Slika 9: Ana Jenko, poročena Štěrba-Böhm (1885–1936), prva Slovenka z doktorskim delom s področja naravoslovja na fotografiji iz leta 1919 (Petrič in sod. 2015).

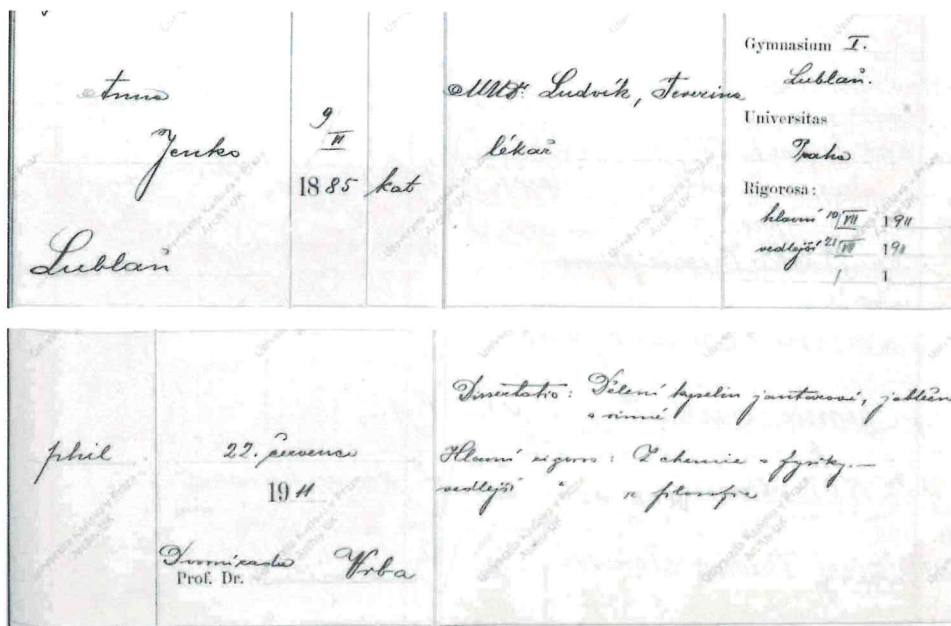
Lenče in zdravnika Ludvika Jenka Ana Jenko (1885–1936) je postala prva Slovenka z doktoratom znanosti iz kemije in tudi prva Slovenka z doktoratom katere izmed naravoslovnih ved. Za prvo slovensko doktorico znanosti na področju naravoslovja je sicer dolgo veljala botaničarka dr. Angela Piskernik, ki je na dunajski univerzi doktorirala leta 1914 in je tudi sama menila (Stergar 2004), da je prva Slovenka z doktorskim naslovom na področju naravoslovja. Tako je med drugim izjavila (Sattler 1966), da »[...] zanesljivo vem, da sem bila prva Slovenka s tem [doktorskim] naslovom na področju naravoslovja; slišala pa sem, da je imela akademski naslov zdravnice dr. Jenkova, tj. Anina sestra dr. med. Eleonora Jenko Groyer (1879–1959), ki je promovirala menda v Rusiji [...]«

Ana Jenko je maturirala na ljubljanski I. gimnaziji kot privatistka, saj se takrat dekleta niso mogla redno vpisati na gimnazijo, ki je omogočala neposreden vpis na univerzo. Tudi pozneje, ko je bil v Ljubljani leta 1907 ustanovljen prvi šestrazredni deklinski licej, ta ni bil enakovreden gimnaziji (Gantar Godina 2009).

Jméno a příjmení	Anica Jenko		
Místo a země narození, stáří, náboženství, obec domovská	Lublau, Královina, 24. říj. 1897, Lublau		
Jazyk mateřský	slovinsky		
Obydlí (každá změna budíž do tří dnů oznámena)	Průmyslová ul. č. 54.		
Jméno, stav a obydlí otcovo	univ. učeb. Dr. Ludvík Jenko Lublau		
Jméno, stav a obydlí poručíkovovo			
Učební místo, na němž studující v posledním půlletí byl	filosofická fakulta Karlo-Ferdinandovi.		
Poživá uděleného od	0	(stipendia, nadace) v sumě K h	
		dne	1 N.
Čím se studující prokazuje, aby imatrikulován aneb zapsán byl. Z listiny budíž vypsáno datum a číslo			
Průkaz ve přičině povinnosti vojenské			
Seznam přednášek, které studující slyšeti míní.			
Předmět slovem, jak ohlášen jest	Kolik hodin týdně	Jméno docenta	Vlastnoruční podpis studujícího
Úvod do počtu diferenciálního a integr. a do analytické geometrie prostoru	4	doc. dr. Závistka	Anica Jenko.
Kinetická theorie plynů	2	doc. dr. Závistka	
Cvičení v chemii organické	10	prof. dr. Rayma	
Chemie uhlíku	1	prof. dr. Plzak	
Elektrochemie	2	doc. dr. Baborsky	
Vývoj theorie atomů	2	doc. dr. Štěrba	
Chemie anorganická speciální.	1	prof. dr. Kuzma	
	20		

Slika 10: Iz predmetnika Ane Jenko študija kemije na Filozofski fakulteti češke Karl-Ferdinandove univerze v Pragi (arhiv Karlove univerze v Pragi).

Ana Jenko se je po zaključeni maturi leta 1906 vpisala na Filozofsko fakulteto češke Karl-Ferdinandove univerze v Pragi, kjer je študirala kemijo in fiziko. Kot je razvidno iz dokumentacije v tamkajšnjem univerzitetnem arhivu, je Ana Jenko v semestrih 1908/1909 in 1910/1911 med drugim vpisala in poslušala predavanja iz predmetov Mineralogija, Specialna mineralogija, O periodnem sistemu Mendelejeva, Specialna anorganska kemija, Koloidna kemija, Uvod v diferencialni in integralni račun ter analitična geometrija prostora, Organska kemija, Elektrokemija, Analitska kemija in Stehiometrija (Petrič in sod. 2015). Nekatera predavanja, kot je Razvoj teorije atomov, je Ana Jenko poslušala pri svojem bodočem soprogu Janu Stanislavu Štěrba-Böhmu (slika 10), s katerim se je poročila 4. decembra leta 1912. V letnem semestru v letu 1911 je verjetno pisala doktorsko delo. 10. julija 1911 je Ana Jenko opravila glavni rigoroz s področja kemije in fizike, dne 21. julija 1911 pa stranski rigoroz s področja čiste filozofije. Doktorsko delo s področja kemije je zagovarjala na Filozofski fakulteti češke Karl-Ferdinandove univerze v Pragi 22. julija leta 1911. Naslov njene doktorske teze je bil *Studie o stanovení a dělení kyselin: jantarové, jablečné a vinné* [Študija o določanju in delitvi kislin: jantarne, jabolčne in vinske] (Petrič in sod. 2015) (slika 11).

Slika 11: Uradni zapis o doktoratu dr. Ane Jenko z dne 22. julija 1911. V zapisu sta omenjena tudi njena starša, zdravnik MUDr. Ludvik Jenko in Terezina Jenko, rojena Lenče (arhiv Karlove univerze v Pragi).

Ana Jenko se je kmalu po zagovoru doktora leta 1912 v Ljubljani poročila z Janom Stanislavom Štěrba-Böhmmom, takratnim docentom in poznejšim rednim profesorjem ter dekanom na Karlovi univerzi v Pragi (slika 12). Ana Jenko in Jan Štěrba-Böhmm sta imela sina Jana Petra Štěrba-Böhmma (1914–1942), ki se je rodil 14. avgusta v Celovcu. Tudi on je bil znanstvenik, ki je leta 1937 v Pragi doktoriral s področja kemije (RNDr – *Doctor rerum naturalium*) (Petrič in sod. 2015). Znanstveno je sodeloval z očetom in je imel z njim več skupnih objav (Štěrba-Böhmm, Štěrba-Böhmm 1938). Preminil je komaj šest let za mamo Ano. Leta 1942 je ob njegovi tragični in prezgodnji smrti časopis *Slovenec* objavil naslednjo vest: »Dr. Jan Štěrba-Böhmm iz znane in ugledne ljubljanske Jenkove rodovine je umrl v Pragi ter bil pokopan 20. t. m. Spoštovani Jenkovi družini izrekamo svoje sočutje« (Slovenec 1942). V isti številki časopisa *Slovenec* je bila objavljena tudi osmrtnica, pod katero so bili podpisani Miljutin Jenko, Eleonora Jenko Groyer in ostalo sorodstvo:

»Umril nam je v cvetu mladosti naš ljubljeni, nepozabni nečak dr. chem. Ján Štěrba-Böhmm. Pogreb predragega rajnkega bo v petek, 20. t. m. v Pragi. Sveta maša zadušnica bo ob 9 zjutraj v petek, 20. februarja, v cerkvi Marijinega Oznanjenja. – Prosimo tihega sožalja!« (Slovenec 1942).

Anin soprog Jan Stanislav Štěrba-Böhmm se je rodil leta 1874 v kraju Sezemice (Pardubiški okraj) na Češkem očetu Leopoldu Štěrbi (1832–1879), meščanu v Sezemicah in c.-kr. nadporočniku ter komandantu vojne bolnišnice v Pardubicah, ter materi Frančiški Mariji Remešovi (1845–1875), hčerki učitelja v Pardubicah (Melichar, Melichar 1984; Křepelka 1939). Pri približno dveh letih mu je umrla mama, pri petih letih pa še oče. Za dečka je potem skrbela očetova druga žena Ana Böhmm, hčerka meščana Frančiška Böhmma iz Pardubic, s katero se je njegov oče oženil leta 1876. Po smrti Janovega očeta Leopolda Štěrbe se je vdova še enkrat poročila, vendar je tudi njen drugi mož leta 1893 umrl. Nato se je skupaj s pastorkom preselila k sestri v Prago (Vinohrady, ulica Lublanska), leta 1912 pa je Jana Stanislava uradno posvojila in takrat je ta k svojemu priimku Štěrba pripojil še mačehin dekliški priimek Böhmm. Po poroki leta 1912 je tudi Ana Jenko (slika 13) privzela možev novi priimek (Štěrba-Böhmm 1914) in se je od poroke dalje pisala Ana Štěrba-Böhmm.

Slika 12: Jan Stanislav Štěrba-Böhmm kot dekan Fakultete za naravoslovje češke Karlove univerze v Pragi v letih 1928–1929 (do preimenovanja iz Karl-Ferdinandove v Karlovo univerzo je prišlo leta 1920). Bil je tudi mentor Nobelovemu nagrajencu Jaroslavu Heyrovskému (arhiv Karlove univerze v Pragi).

Slika 13: Ana Jenko Štěrba-Böhm na fotografiji iz leta 1922 (Narodni arhiv Češke republike).

V letih 1885–1889 je Jan Stanislav Štěrba-Böhm obiskoval nižjo gimnazijo v Žitni ulici v Pragi. Po končanem četrtem razredu nižje gimnazije je v letih 1889–1892 nastopil triletno prakso/vajeništvo v lekarni PhMr. Zdeněka Šimáčke. V letih 1892–1894 je študiral farmacijo na češki Karl-Ferdinandovi univerzi v Pragi in bil 26. julija 1894 promoviran za magistra farmacije (PhMr.). Potem je kot prostovoljec prebil eno leto v lekarni vojaške bolnišnice v Dubrovniku. Enoletni prostovoljec je bil v stari Avstriji vojaški obveznik, ki mu je bil zaradi izobrazbe dovoljen enoletni vojaški rok. Zatem je naslednja tri leta delal v lekarnah v Beogradu, Firencah in na Dunaju (Melichar, Melichar 1984; Křepelka 1939)

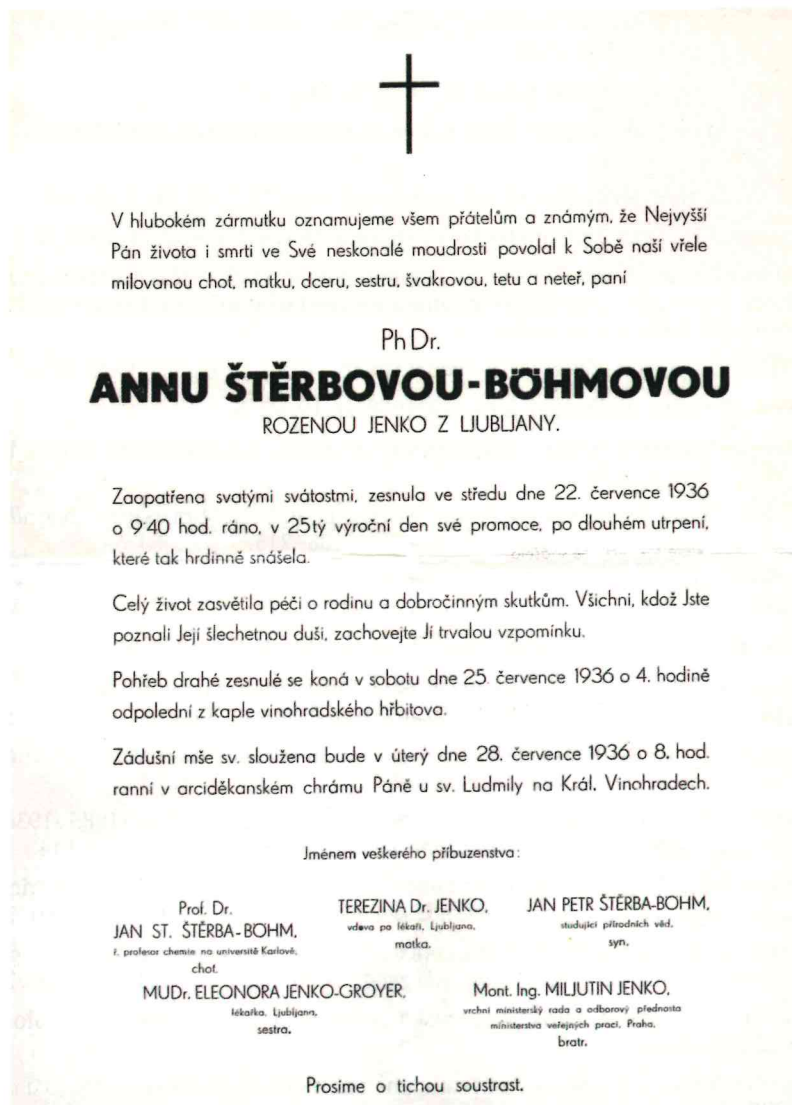
ter potoval po Palestini in Egiptu. Od zimskega semestra 1898/1899 do letnega semestra 1900 je kot izredni študent študiral kemijo na Filozofski fakulteti Karl-Ferdinandove univerze v Pragi, hkrati pa opravil še izpite za višjo gimnazijo in leta 1900 maturiral na Vinohradski gimnaziji v Pragi. Od zimskega semestra leta 1900 dalje je študiral na pariški Sorboni in delal v laboratorijih poznejših Nobelovih nagrajencev Henrija Moissana, Antoina Henrija Becquerela, Pierra Curieja in Marie Skłodowske-Curie. S prvima dvema je opravil nekaj izvirnih raziskav. Izsledke iz pariškega obdobja je po vrnitvi v Prago strnil v doktorsko disertacijo in bil jeseni leta 1903 na Filozofski fakulteti Karl-Ferdinandove univerze promoviran za doktorja filozofije (PhDr.).

V letih 1903–1904 je študiral in delal na področju fizikalne kemije v laboratoriju poznejšega Nobelovega nagrajenca Wilhelma Ostwalda v Leipzigu (Melichar, Melichar 1984; Křepelka 1939). Docentura (*venia docendi*) mu je bila podeljena leta 1908 v okviru habilitacijskega postopka na Filozofski fakulteti Karl-Ferdinandove univerze v Pragi za področje teoretične kemije. Leta 1913 je postal izredni, leta 1920 pa redni profesor kemije. V letih 1928–1929 je bil dekan Naravoslovne fakultete Karlove univerze v Pragi (slika 12). Med študenti v njegovem laboratoriju je bil tudi poznejši Nobelov nagrajenec Jaroslav Heyrovský. Jan Stanislav Štěrba-Böhm je umrl leta 1938 v Pragi. Vest o njegovi smrti so med drugim zabeležili v reviji *Nature* (D. G. Nature 1938), kjer so izpostavili njegova skupna izvirna dela z nobelovcema Becquerelom in Moissanom.

Kot je razvidno iz članka, ki ga je Jan Stanislav Štěrba-Böhm leta 1914 objavil v znanstveni reviji *Zeitschrift für Electrochemie und angewandte physikalische Chemie* (Štěrba-Böhm 1914), sta bila zakonca Jan in Ana Štěrba-Böhm tesna znanstvena sodelavca tudi po Aninem zagovoru doktorskega dela leta 1911 (Petrič in sod. 2015).

Ana sicer po navadi tistega časa kot ženska ni navedena kot soavtorica na naslovni strani, ampak kot sodelavka na koncu članka. To je bilo opravljeno na Kemijsko-farmaceutskem inštitutu c.-kr. češke Karl-Ferdinandove univerze v Pragi (Štěrba-Böhm 1914). Naj omenimo, da se je Ana Jenko Štěrba-Böhm med drugim izpopolnjevala tudi v laboratoriju Nobelove nagrajenke Marie Skłodowske-Curie (Franjevič 1938).

Ana Jenko Štěrba-Böhm je umrla leta 1936 v Pragi in je pokopana na praškem pokopališču Vinohrady skupaj z bratom Miljutinom, sinom Janom Petrom in Madame Marie Louise de Peyret (Petrič in sod. 2015).

Slika 14: Češka osmrtnica Ane Jenko Štěrba-Böhm, ki je pokopana na praškem pokopališču Vinohrady (arhiv Karlove univerze v Pragi).

VIRI IN LITERATURA

- Andonov-Poljanski, Hristo. *Makedonija i Slovenija*, Skopje: Kultura, 1978.
- Andrejka, Rudolf. Fidelis Terpinc. *Kronika slovenskih mest*, 1, 1934, št. 2, str. 114–120.
- Benedik, Božo. Počitniške vile so bile ponos blejskega letovišča. *Kronika*, 32, 1984, str. 197–213.
- Cindrič, Alojz. *Študenti s Kranjske na dunajski univerzi 1848–1918*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, 2009.
- Dr. chem. Ján Šterba-Böhm (Novi grobovi in osmrtnica). *Slovenec*, 70, 1942, št. 42a, str. 4 in 6.
- D., G. Prof. J. S. Šterba-Böhm. *Nature*, 141, 1938, str. 149. Splet: <https://doi.org/10.1038/141149a0> (25. 4. 2023).
- Domače stvari. *Slovenski narod*, 11, 1878, št. 144, str. 3.
- Dr. Eleonora Jenko Groyer. *Žena in dom, ilustrirana revija za slovensko ženo*, 1, 1930, št. 6/7, str. 208.
- Dr. Ljudevit M. Jenko (nekrolog). *Ljubljanski zvon*, 32, 1912, št. 3, str. 167.
- Franjevič G., Fran. Terezini Jenkovi v spomin. *Slovenski narod*, 71, 1938, št. 19, str. 4.
- Gantar Godina, Irena. Žensko znanstveno delo je za človeško družbo namreč brez vsake koristi: slovenske izobraženke in umetnice med ožjo in širšo domovino (do 1921). *Dve domovini*, 30, 2009, str. 155–174.
- Globočnik, Anton. *Železniki* (prevedel Dolenc, Jože), Dražgoše: PAN, 1999.
- Jenko Terezina (nekrolog). *Jutro*, 19, 1938, št. 19, str. 3.
- Izvestje Glasbene matice v Ljubljani v društvenem in šolskem letu 1897/8, Ljubljana: Katoliška tiskarna, 1898.
- Kotnik, Matej. Pisatelj Janez Trdina v Lukovici. V: Pelc, Stanko (ur.). *Zbornik občine Lukovica II*. Ljubljana: Založba Viharnik, 2014, str. 208–215.
- Křepelka, H. Jindřich. *Jan Stanislav Šterba-Böhm*. Praha: Nákladem České akademie věd a umění, 1939.
- Med. dr. Ludovik Jenko (osmrtnica). *Slovenec*, 40, 1912, št. 28, str. 4.
- Melichar, Miloš, Melichar, Bohuslav. Prof. PhDr. PhMr. Jan Stanislav Šterba-Böhm, Vědecký, pedagogický a lidský profil. *Československá farmacie*, 33, 1984, str. 349–357.
- Pavšič, Tjaša. Fužinarska rodbina Globočnik in kovači v času zatona fužinarstva v Železnikih. *Glasnik S.E.D.*, 47, 2007, št. 3, str. 43–49.
- Petrič, Iztok, Jareš, Jakub, Iglič, Aleš. Ana Jenko Šterba-Böhm (1885–1936), prva Slovenka z doktoratom iz kemije. *Acta Chimica Slovenica*, 62, 2015, str. 140–144.
- Petrič, Iztok, Iglič, Aleš. Rodbina Lenče z Lavrice ter prvi slovenski doktorici medicine in naravoslovja (1. del). *SLO – slovenski zgodovinski magazin*, 2021, št. 31, str. 38–45.
- Petrič, Iztok, Iglič, Aleš. Rodbina Lenče z Lavrice ter prvi slovenski doktorici medicine in naravoslovja (2. del). *SLO – slovenski zgodovinski magazin*, 2021, št. 32, str. 24–29.
- Vavtar, Jana, Petrič, Iztok. Življenjska pot Terezije Jenko, *Glasnik* (glasilo občine Škofljica), 22, 2013, str. 13.
- Sattler, Miran. Dr. Angela Piskernik: znanka iz sosednje ulice. *Ljubljanski dnevnik*, 1966, št. 239.
- Stergar, Janez. Dr. Angela Piskernik (1886–1967), koroška naravoslovka, naravovarstvenica in narodna delavka. V: Žižek, Aleksander (ur.). *Ženske skozi zgodovino: zbornik*

referatov 32. zborovanja slovenskih zgodovinarjev. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije, 2004, str. 227–257.

Štěrba-Böhm, Johann (Jan). Ein Beitrag zur Kenntnis des Skandiums. *Zeitschrift für Electrochemie und Angewandte Physikalische Chemie*, 20, 1914, str. 289–316.

Štěrba-Böhm, S. Jan, Štěrba-Böhm, P. Jan. Sur les carbonates de scandium. *Collection*, 10, 1938, str. 8–19.

Stražar, Stane. *Mengeš in Trzin skozi čas*. Mengeš, Trzin: Krajevna skupnost, 1993.

Štuhec, Marko. *Besede, ravnanja in stvari: plemstvo na Kranjskem v prvi polovici 18. stoletja*. Ljubljana: Slovenska matica, 2009.

ZBORNİK ZA ZGODOVINO NARAVOSLOVJA IN TEHNIKE ZV. 17

Uredniški odbor: Tadej Bajd, Drago Kladnik, Andrej Seliškar

Uredila: Zarika Snoj Verbovšek

Jezikovni pregled: Tadeja Petrovčič Jerina

Tehnični in korekturni pregled: Katja Kleindienst

Slikovno gradivo: Iz arhiva avtorjev posameznega prispevka oziroma kakor je navedeno.

Oblikovanje naslovnice in tipične strani: Barbara Kralj, Prelom d.o.o.

Prelom: Janez Turk

Izdala in založila: Slovenska matica

Za založbo: Ignacija Fridl Jarc

Tisk: Tiskarna Povše BM, d.o.o.

Naklada: 250 izvodov

Ljubljana 2023

ISSN: 0351-4250

Izid zbornika so finančno podprli Krka, d. d., Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Znanstvenoraziskovalni center SAZU.

generalna
pokroviteljica

ZRC SAZU

KRKA, tovarna zdravil, d. d., Novo mesto